אפשר בחולין פשיטא (א) לא צריכא בשבת בשבת נמי °פשיטא טלטול מדרבנן הוא הכא במאי עסקינן בעציץ שאינו נקוב דרבנן מר סבר טבל חמור ומר סבר תרומה חמורה לימא תנאי היא דתניא [א]מי שנשכו נחש קורין לו רופא ממקום למקום ומקרעין לו את התרנגולת וגוזזין לו את הכרישין ומאכילין אותו ואין צריך לעשר דברי רבי ר' אלעזר בר' שמעון אומר לא יאכל עד שיעשר נימא ר' אלעזר בר' שמעון היא ולא רבי אפי' תימא רבי עד כאן לא קאמר רבי התם אלא לענין מעשר ירק דרבנן אבל במעשר דגן דטבל דאורייתא הוא אפי' רבי מודה דאי שרית ליה בעציץ שאינו נקוב אתי למיכל בעציץ שהוא נקוב ת"ר מי שאחזו בולמוס מאכילין אותו דבש וכל מיני מתיקה שהדבש וכל מיני מתיקה מאירין מאור עיניו של אדם ואע"פ שאין ראיה לדבר זכר לדבר [1]ראו נא כי אורו עיני כי טעמתי מעט דבש הזה ומאי אע"פ שאין ראיה לדבר דהתם לאו בולמוס אחזיה אמר אביי ל"ש אלא לאחר אכילה אבל קודם אכילה מגרר גריר דכתיב [2]וימצאו איש מצרי בשדה ויקחו אותו אל דוד ויתנו לו לחם ויאכל וישקוהו מים ויתנו לו פלח דבילה ושני צמוקים ויאכל ותשב רוחו אליו כי לא אכל לחם ולא שתה מים שלשה ימים ושלשה לילות אמר ר"נ אמר שמואל מי שאחזו בולמוס מאכילין אותו אליה בדבש רב הונא בריה דרב יהושע אמר אף סולת נקיה בדבש רב פפא אמר אפי' קמחי דשערי בדיבשא אמר ר' יוחנן פעם אחת אחזני בולמוס ורצתי למזרחה של תאנה וקיימתי בעצמי [3]החכמה תחיה בעליה דתני רב יוסף הרוצה לטעום טעם תאנה יפנה למזרחה שנאמר [4]וממגד תבואות שמש ר' יהודה ור' יוסי הוו קא אזלי באורחא אחזיה בולמוס לר' יהודה קפחיה לרועה אכליה לריפתא א"ל ר' יוסי קפחת את הרועה כי מטו למתא אחזיה בולמוס לר' יוסי אהדרוהו בלגי וצעי א"ל ר' יהודה אני קפחתי את הרועה ואתה קפחת את העיר כולה ותו ר"מ ור' יהודה ור' יוסי הוו קא אזלי באורחא ר' מאיר הוה דייק בשמא ר' יהודה ור' יוסי לא הוו דייקו בשמא כי מטו לההוא דוכתא בעו אושפיזא יהבו להו אמרו לו מה שמך אמר להו כידור אמר ש"מ אדם רשע הוא שנאמר [5]כי דור תהפוכות המה ר' יהודה ור' יוסי אשלימו ליה כיסייהו ר"מ לא אשלים ליה כיסיה אזל (ב) אותביה בי קיבריה דאבוה אתחזי ליה בחלמיה תא שקיל כיסא דמנח ארישא דההוא גברא למחר אמר להו הכי אתחזי לי בחלמאי אמרי ליה חלמא דבי שמשי לית בהו ממשא אזל ר"מ ונטריה כולי יומא ואייתיה למחר אמרו לו הב לן כיסן אמר להו לא היו דברים מעולם אמר להו ר"מ אמאי לא דייקיתו בשמא אמרו ליה אמאי לא אמרת לן מר אמר להו אימר דאמרי אנא חששא אחזוקי מי אמרי משכוהו ועיילוהו לחנותא (ג) חזו טלפחי אשפמיה אזלו ויהבו סימנא לדביתהו ושקלוהו לכיסייהו ואייתו אזל איהו וקטליה לאיתתיה היינו [א](דתנן) [ב]מים [א] ראשונים האכילו בשר חזיר מים אחרונים הרגו את הנפש ולבסוף הוו דייקי בשמא כי מטו לההוא ביתא דשמיה בלה לא עיילו לגביה אמרי שמע מינה רשע הוא דכתיב [6]ואמר לבלה נאופים [ג](כמו [7]אחרי בלותי היתה לי עדנה כלומר זקנה בנאופים): מי שנשכו כלב שוטה וכו': ת"ר חמשה דברים נאמרו בכלב שוטה פיו פתוח ורירו נוטף ואזניו סרוחות וזנבו (ד) מונח על ירכותיו ומהלך בצידי דרכים וי"א אף נובח ואין קולו נשמע ממאי הוי רב אמר נשים כשפניות משחקות בו ושמואל אמר רוח רעה שורה עליו מאי בינייהו איכא בינייהו

למקטליה

אפשר בחולין פשיטא. דמתקנינן ליה: **לא צריכא בשבת.** שאפי' הוא שבת שאסור להפריש תרומה ומעשר יפרישוה ולא יאכילוהו טבלים: **בעציץ שאינו נקוב.** דטבל שלו מדרבנן ושבות דהפרשת מעשרות בשבת דרבנן אשמועינן שידחה השבות ולא יאכילוהו טבל דרבנן דאתו למשרי נמי טבל דאורייתא כי האי גוונא: **לימא תנאי היא.** הך דרבה דאמר בדאפשר בחולין מתקנינן ליה ודמיין שבות דהפרשת תרומה בשבת מקמי אכילת טבל דעציץ שאינו נקוב דרבנן: **קורין לו רופא.** בשבת: **וקורעין לו תרנגולת.** לתת על המכה שזו היא רפואתו: **וגוזזין לו כרישין.** מן המחובר להאכילו: **כרישין.** כרתי: **לימא.** הא דרבה ר' אלעזר בר' שמעון היא דאמר מפרישין לו תרומה בשבת ואל יאכילוהו טבל דרבנן כגון ירק ולא רבי דאי רבי האמר אין צריך לעשר: **עד כאן לא קאמר רבי אלא לענין מעשר ירק דרבנן.** דלא מיחלף בטבל דאורייתא אבל דגן דאורייתא הוא אפי' רבי מודה דאף בעציץ שאינו נקוב מעשר דמיחלף בדאורייתא: **ראו נא כי אורו עיני.** ביהונתן כתיב: **הכי גר' מאי אין ראיה לדבר דהתם לאו בולמוס אחזיה: מגרר גריר.** ממשיך את הלב לתאות רעבון: **ויאכל.** לחם והדר ויתנו לו פלח דבילה: **אליה.** בשר שמן מאד: **למזרחה של תאנה.** שהשמש מכה שם מן הבקר עד חלות היום והשמש ממתק את הפרי: **וממגד.** לשון מעדנים: **קפחיה.** כפאו ונטל ככרו הימנו: **אהדרוהו בלגי ולגי.** סבבוהו בני העיר והקיפוהו לגיגין של דבש ומתיקה וקערות של תבשילין: **דייק בשמא.** בשמו של בעל הבית אם נאה אם כעור: **אשלימו ליה כיסייהו.** ערב שבת היה והפקידו אצלו כיס: **דבי שמשי.** של ערבי שבתות: **ליה בהו ממשא.** מתוך שאדם במנוחה מהרהר ורואה חלומות ומתכוון היה לדחותו שלא ילך ויטלנו: **חזו טלפחי אשפמיה.** ראו עדשים על שפמו: **יהבו סימנא לדביתהו.** בעלין אמר שתתני לנו כיסינו וזה לך סימן שאכלתם היום עדשים: **מים ראשונים האכילו בשר חזיר.** פונדק ישראל היה מוכר לישראל דברים המותרים ומאכילם ומוכר לנכרים בשר חזיר מבושל בא ישראל לפונדק וראהו שלא נטל ידיו כשהסב לאכול ונתן לפניו בשר חזיר: **מים אחרונים הרגו את הנפש.** זו היא אשתו של זה שאילו נטל מים אחרונים דרך הנוטלים ידים לקנח את שפתם בידים טופחות ולא היו עדשים נראין: **ואזניו סרוחות.** גדולות וכפולות למטן: **משחקות בו.** מראות בו כשפיהם לשחוק:

למקטליה

עין משפט נר מצוה

עד א מיי' פ"ב מהלכות שבת הלכה ו טוש"ע א"ח סי' שכח סעיף ו:

◆

תורה אור השלם

1. ויֹּאמֶר יוֹנָתָן עָכַר אָבִי אֶת הָאָרֶץ רְאוּ נָא כִּי אֹרוּ עֵינַי כִּי טָעַמְתִּי מְעַט דְּבַשׁ הַזֶּה: שמואל א יד כט
2. וַיִּמְצְאוּ אִישׁ מִצְרִי בַּשָּׂדֶה וַיִּקְחוּ אֹתוֹ אֶל דָּוִד וַיִּתְּנוּ לוֹ לֶחֶם וַיֹּאכַל וַיַּשְׁקֻהוּ מָיִם: וַיִּתְּנוּ לוֹ פֶלַח דְּבֵלָה וּשְׁנֵי צִמֻּקִים וַיֹּאכַל וַתָּשָׁב רוּחוֹ אֵלָיו כִּי לֹא אָכַל לֶחֶם וְלֹא שָׁתָה מַיִם שְׁלֹשָׁה יָמִים וּשְׁלֹשָׁה לֵילוֹת: שמואל א ל יא-יב
3. כִּי בְּצֵל הַחָכְמָה בְּצֵל הַכָּסֶף וְיִתְרוֹן דַּעַת הַחָכְמָה תְּחַיֶּה בְעָלֶיהָ: קהלת ז יב
4. וּמִמֶּגֶד תְּבוּאֹת שָׁמֶשׁ וּמִמֶּגֶד גֶּרֶשׁ יְרָחִים: דברים לג יד
5. וַיֹּאמֶר אַסְתִּירָה פָנַי מֵהֶם אֶרְאֶה מָה אַחֲרִיתָם כִּי דוֹר תַּהְפֻּכֹת הֵמָּה בָּנִים לֹא אֵמֻן בָּם: דברים לב כ
6. וָאֹמַר לַבָּלָה נִאוּפִים עַתָּה יִזְנוּ תַזְנוּתֶהָ וָהִיא: יחזקאל כג מג
7. וַתִּצְחַק שָׂרָה בְּקִרְבָּהּ לֵאמֹר אַחֲרֵי בְלֹתִי הָיְתָה לִּי עֶדְנָה וַאדֹנִי זָקֵן: בראשית יח יב

◆

רבינו חננאל

נימא כתנאי מי שנשכו נחש קורין אתו רופא ממקום למקום וקורעין לו תרנגולת וגוזזין לו כרישין ומאכילין אותו ואין צריך לעשר דברי רבי, ר' אלעזר ב"ר שמעון אומר לא יאכל עד שיעשר. ומסקנא הני מילי במעשר ירק דהוא מדרבנן, אבל מעשר דאורייתא דברי הכל עד שיעשר. ת"ר מי שאחזו בולמוס מאכילין אותו דבש וכל מיני מתיקה, שכל מיני מתיקה מאירין את העינים כו'. אמר אביי לא שנו אלא אחר אכילה, אבל קודם אכילה מיגרר גריר, שנא' וימצאו איש מצרי בשדה ויקראו אותו אל דוד ויתנו לו לחם [ויאכל] וישקוהו מים ויתנו לו פלח דבלה ושני צמוקין ויאכל ותשב רוחו אליו. ר' יוחנן אחזיה בולמוס ורץ למזרחה של תאינה ואכל כו', וקרא והחכמה תחיה בעליה. ר' יוסי אחזיה בולמוס וקיפחה הרועה, כלומר אכל כל מה שהיה לו. ר' יהודה קיפח את כל העיר. ירושלמי רב הונא אמר עשרים וארבעה עשרונות שאכל דוד לרעבון אכלן. ר' מאיר הוה דאיק בשמא כו' ואיקלעו בגברא דשמיה כידור ובההוא דהוה שמיה [בלה]. מי שנשכו כלב שוטה אין מאכילין אותו מחצר כבד שלו ור' מתיה בן חרש מתיר. ת"ר ה' דברים נאמרו בכלב שוטה פיו פתוח וכו'. ממאי הוי, רב אמר נשים כשפניות משחקות בו, שמואל אמר רוח תזזית שורה עליו, וכשהורגין אותו אין הורגין אותו אלא בדבר הנזרק. [ו]תניא כוותיה דשמואל.

מסורת הש"ס

א) [לשון דתנן צ"ע דאין זה משנה לכך נ"ל דתניא], ב) חולין קו. ע"ש נ"ע, ג) [בע"י ליתא],

◆

גליון הש"ס

גמ' פשיטא טלטול מדרבנן. וכן הוא יבמות דף לג ע"א ועי"ג:

◆

הגהות הב"ח

(א) גמ' אפשר בחולין פשיטא. נ"ב פי' הא דקאמר היכא דאפשר בחולין דכ"ע לא פליגי פריך ליה הא פשיטא ומאי אתא לאשמועינן: (ב) שם ר"מ לא אשלים ליה כיסיה אזיל ר"מ אותביה בבדא וקבריה בי קברי דאבוה דההוא גברא ברישיה. אתחזי ליה בחלמיה כו' למחר כו' אמר ליה הכי כו' אמר ליה תלתא כו': (ג) שם משכוהו ועיילוהו לחנותא אשקיוה חמרא חזו טלפחי אשפמיה: (ד) שם ואזניו סרוחות וזנבו מונחת לו בין ירכותיו ומהלך:

◆

הגהות מהר"ב רנשבורג

א] גמ' מים ראשונים האכילו בשר חזיר. נ"ב עיין פרש"י ועיין בדברי הב"י ביו"ד ס"ס קי"ז:

◆

מוסף רש"י

האכילו בשר חזיר. שהיה חנוני ישראל מוכר בשר שחוטה לישראל ומבשל ומאכילם וכשעובד כוכבים בא כשהוא מאכילו נבלות, ובא יהודי אחד לאכול ולא נטל ידיו וכסבור זה שעובד כוכבים הוא והאכילו בשר חזיר (חולין קו.). רוח רעה שורה עליו. וכשנושך אדם שורה עליו והורגתו (חולין נח:).

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones